

Beleidsregel Bibob en overheidsopdrachten gemeente Helmond 2021

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Helmond;
Collegevoorstel 50527888.

Gelet op de bestuurlijke wens om in geval van (vermoedens van) integriteitsrisico's bepaalde overheidsopdrachten niet te gunnen of een overeenkomst terzake van een overheidsopdracht te ontbinden, indien door de betrokken (rechts-)personen niet of niet meer wordt voldaan aan de vereisten van betrouwbaarheid;

gelet op de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob), de Aanbestedingswet 2012 en artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht;

b e s l u i t:

1. vast te stellen de **Beleidsregel Bibob en overheidsopdrachten gemeente Helmond 2021**

1. Inleiding

Gemeenten krijgen steeds meer te maken met ondermijnende criminaliteit. Ondermijnende criminaliteit bestaat uit allerlei vormen van criminaliteit die een ondermijnd effect hebben op de samenleving. Kenmerkend voor ondermijnende criminaliteit is de verwevenheid tussen de boven- en onderwereld. Criminelen maken gebruik van legale structuren en voorzieningen – zoals vergunningen, subsidies, overheidsopdrachten en vastgoedtransacties met de overheid – om illegale activiteiten uit te voeren. Dit vormt een bedreiging voor de integriteit van het openbaar bestuur.

2. Wet Bibob

Het doel van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) is het waarborgen van de integriteit van het bestuursorgaan door te voorkomen dat de overheid onbewust of ongewild criminele activiteiten faciliteert.

De Wet Bibob geeft de overheid een instrument in handen om zich tegen het risico van aantasting van de integriteit te beschermen. Als bijvoorbeeld een ernstig gevaar dreigt dat een vergunning zal worden misbruikt, kan het bevoegde bestuursorgaan een aangevraagde vergunning weigeren of een verleende vergunning intrekken. Maar ook als de overheid in zijn privaatrechtelijke hoedanigheid handelt - als rechtspersoon met een overheidstaak – aan een derde een overheidsopdracht wenst te gunnen, beschermt de Wet Bibob de integriteit van het openbaar bestuur. De Wet Bibob maakt het voor de aanbestedende dienst namelijk mogelijk om onderzoek te (laten) doen naar de integriteit van diegene met wie zij zaken doet.

Om eventuele integriteitsrisico's te kunnen inschatten, voert het bevoegde bestuursorgaan een eigen onderzoek uit. Ook kan het bestuursorgaan ook aanvullend advies aanvragen bij het Landelijk Bureau Bibob. Langs die weg kan de overheid voorkomen dat zij criminele activiteiten faciliteert en beschermt zij bovendien de concurrentiepositie van bonafide ondernemers.

De Wet Bibob en het daarbij behorende Besluit Bibob zijn van toepassing op diverse gemeentelijke vergunningen en ontheffingen, regelingen en transacties, waaronder:

- Drank- en Horecawetvergunningen;
- Exploitatievergunningen voor openbare inrichtingen;
- Exploitatievergunning voor speelautomatenhallen;
- Omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten;
- Omgevingsvergunningen voor milieuactiviteiten;
- Subsidies;
- Overheidsopdrachten;
- Vastgoedtransacties.

Bestuursorganen zijn zelf verantwoordelijk voor de toepassing van de Wet Bibob. Een helder Bibob-beleid voorkomt willekeur, biedt duidelijkheid voor burgers, organisaties en rechtspersonen en is in-

zichtelijk voor alle betrokkenen. Bovendien kunnen beleidsregels preventief werken. Deze beleidsregel ziet op toepassing van de Wet Bibob op 'overheidsopdrachten' als bedoeld in artikel 1 de Wet Bibob en artikel 1.1 van de Aanbestedingswet 2012.

3. Toepassing Wet Bibob bij overheidsopdrachten

De gemeente Helmond wil alleen met integere bedrijven zaken doen. De gemeente Helmond hanteert als aanbestedende dienst binnen het gesloten stelsel van het aanbestedingsrecht uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen. Verplichte en facultatieve uitsluitingsgronden hebben tot doel om niet integere bedrijven uit te sluiten. Met geschiktheidseisen toetst de aanbestedende dienst of een gegadigde of inschrijver geschikt is om de opdracht uit te voeren. Daarbij worden onder meer de beroepsbekwaamheid en de economische en financiële draagkracht beoordeeld. Op grond van de Wet Bibob kan, enkel ter nadere invulling of onderbouwing van de verplichte en facultatieve uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen, aanvullend een Bibob-toets plaatsvinden. Het Bibob-advies kan daarmee gebruikt worden om een gegadigde of inschrijver uit te sluiten van de aanbestedingsprocedure.

In beginsel wordt slechts de gegadigde van een overheidsopdracht aan een (preventieve) Bibob-toets onderworpen. Ook kan Bibob-toetsing plaatsvinden ter voorbereiding van een beslissing om een overheidsopdracht te ontbinden of een beslissing tot het inschakelen van een onderaannemer ter uitvoering van de overheidsopdracht. In beide laatste gevallen vindt een Bibob-toets slechts plaats, indien hiertoe een contractuele grondslag aanwezig is.

Concreet betekent de toepassing van de Wet Bibob bij overheidsopdrachten dat de gemeente Helmond in eerste instantie eigen onderzoek doet naar de integriteit van een gegadigde of wederpartij van een overheidsopdracht. Het eigen onderzoek bestaat uit controle en analyse van het door betrokkene aangeleverde Bibob Vragenformulier alsmede de gevraagde bewijstukken, documenten en aanvullende gegevens, opgevraagde justitiële documentatie en politiegegevens, geraadpleegde open en gesloten bronnen en beschikbare informatie binnen de gemeentelijke organisatie.

Indien het eigen onderzoek onvoldoende uitsluitsel geeft over het bestaan van integriteitsrisico's kan het eigen onderzoek worden aangevuld met een advies van het Landelijk Bureau Bibob dat in het licht van artikel 9, tweede lid, van de Wet Bibob de integriteit van de bij de overheidsopdracht betrokken (rechts-)personen beoordeelt.

Toepassing van de Wet Bibob vindt zo mogelijk risico-gestuurd plaats, maar in elk geval proportioneel.

4. Beleidsregel

Met deze beleidsregel beschrijft de gemeente Helmond op welke wijze bij overheidsopdrachten Bibob-onderzoek plaatsvindt of kan plaatsvinden.

Artikel 4.1 Aanleiding eigen onderzoek

De gemeente Helmond kan bij de procedure tot gunning van een overheidsopdracht in ieder geval in een eigen onderzoek uitvoeren naar betrokkene, indien:

- a. dit bij aanvang van de aanbestedingsprocedure in de aanbestedingsstukken kenbaar is gemaakt
- b. feiten en omstandigheden bij de gemeente bekend zijn of informatie verkregen is van een of meer partners binnen het samenwerkingsverband RIEC of van het Openbaar Ministerie als bedoeld in artikel 26 van de wet daartoe aanleiding geven;
- c. blijkt dat in de afgelopen twee jaar het Landelijk Bureau Bibob een advies heeft uitgebracht over betrokkene of een adviesaanvraag over betrokkene in behandeling heeft genomen;
- d. aan betrokkene in de afgelopen vijf jaar surseance van betaling is verleend of ten aanzien van betrokkene gedurende genoemde periode faillissement is uitgesproken.

Artikel 4.2 Werkwijze

1. Indien de gemeente Helmond op grond van artikel 4.1 een eigen onderzoek uitvoert, verlangt de gemeente Helmond invulling van een Bibob-vragenformulier van de betrokkene.
2. Betrokkene wordt op de hoogte gesteld van de wijze van uitvoering van het eigen onderzoek en het eventuele vervolg daarop.

Artikel 4.3 Gevolgen eigen onderzoek

1. De uitkomst van een eigen onderzoek bij de gunning van een overheidsopdracht kan voor de gemeente Helmond aanleiding zijn om een betrokkene uit te sluiten, om in de overeenkomst inzake de gunning van een overheidsopdracht ontbindende voorwaarden op te nemen of om als voorwaarde op te nemen dat onderaannemers niet zonder de voorafgaande toestemming van de gemeente Helmond worden gecontracteerd.
2. Alvorens de gemeente Helmond een beslissing neemt als bedoeld in het eerste lid, kan zij advies vragen aan het Landelijk Bureau Bibob.

Artikel 4.4 Achterwege laten eigen onderzoek

Voor alle soorten aanbestedingen kan een Bibob-onderzoek gestart worden. De gemeente Helmond voert in beginsel geen eigen onderzoek uit in geval van:

- a. gunning van een overheidsopdracht aan een publiekrechtelijke rechtspersoon of een daarmee verbonden partij;
- b. gunning van een overheidsopdracht aan een bedrijf, instelling of organisatie die in overwegende mate, dat wil zeggen in beginsel voor twee derde of meer, door publiek geld is gefinancierd (het financiële vereiste) en waarbij de inhoudelijke criteria voor het verstrekken van geldelijke uitkeringen of voorzieningen in beslissende mate wordt bepaald door de overheid (het inhoudelijke vereiste);
- c. rechtspersonen met een overheidstaak en terrein behorende organisaties (zoals bijvoorbeeld Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Brabants Landschap);
- d. toegelaten instellingen (volkshuisvesting);
- e. meerdere overheidsopdrachten aan betrokkene zijn verstrekt binnen een aaneengesloten periode van 12 maanden of binnen één project, mits de wederpartij (betrokkene) aantoonbaar voldoende aanneemelijk maakt dat min of meer sprake is van gelijke omstandigheden met betrekking tot de bedrijfsstructuur, financieringsconstructie en/of wijze van financiering, zakelijke partners en dergelijke als ten tijde van het gunnen van een overheidsopdracht waarbij dit Bibob-onderzoek wel heeft plaatsgevonden.

4.5 Inwinnen advies bij Landelijk Bureau Bibob

Bij het Landelijk Bureau Bibob wordt aanvullend Bibob-advies gevraagd in tenminste de volgende gevallen:

- a. De officier van justitie maakt gebruik van zijn in de wet verankerde tipfunctie en adviseert advies in te winnen bij het Landelijk Bureau Bibob;
- b. Na afronding van het eigen onderzoek van de gemeente bestaan nog onduidelijkheden over bijvoorbeeld:
 - vermoeden(s) van betrokkenheid bij of onduidelijkheid rondom strafrechtelijke feiten van betrokkene;
 - de bedrijfsstructuur;
 - de financiering van het bedrijf of de onderneming;
 - omstandigheden rondom de te gunnen opdracht, samenhangend met bijvoorbeeld in de persoon van betrokkene, diens financier(s) of de aard van de te gunnen overheidsopdracht
- c. Uit navraag blijkt dat het Landelijk Bureau Bibob een advies heeft uitgebracht over de betrokken wederpartij of een adviesaanvraag hiertoe in behandeling heeft genomen
- d. De gemeente Helmond heeft informatie verkregen vanuit het Landelijk Bureau Bibob conform artikel 11 van de wet (LBB-tip).

5. Citeertitel

De beleidsregel wordt aangehaald als "Beleidsregel Bibob en overheidsopdrachten gemeente Helmond 2021"

6. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt na voorafgaande bekendmaking per 1 september 2021 in werking.

Aldus vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van Helmond op 13 juli 2021.

*De burgemeester,
mevrouw P.J.M.G. Blanksma - Van den Heuvel*

*De gemeentesecretaris,
H.J. de Ruiter*